

Ilustracija u dubokom tisku

Jelić, Marko

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, The Academy of Arts Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Umjetnička akademija u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:134:704863>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
UMJETNIČKA AKADEMIJA U OSIJEKU
ODSJEK ZA LIKOVNU UMJETNOST
STUDIJ LIKOVNE KULTURE

MARKO JELIĆ

ILUSTRACIJA U DUBOKOM TISKU

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. art. Stanislav Marijanović

Osijek, 2017

Sažetak

Ilustracija se kroz povijest koristila kao slikovno objašnjenje bez upotrebe riječi. U današnje vrijeme je čest motiv unutar knjiga. Cilj joj je kroz svoje slikovne primjere pobliže opisati i dočarati priloženi tekst. U ovom radu izvedena su dva crteža ilustrativnog karaktera u tehnikama dubokog tiska. Prikazani radovi „Drvo“ i „Planina“ su spoj tehnika i znanja koja sam stekao kroz protekle tri godine studiranja. Ovim završnim radom opisao sam svoj tok misli i proces izrade grafika.

Ključne riječi: ilustracija, grafika, bakropis, akvatinta, suha igla

Keywords: illustration, printmaking, etching, aquatint, drypoint

Sadržaj:

1. Uvod.....	1
2. Razrada ideje.....	2
3. Izvedba završnog rada.....	3
3.1. „ Drvo“	3
3.2. „ Planina“	5
4. Zaključak.....	7
5. Literatura.....	8

1. Uvod

Ilustracija je slika, skica ili crtež uz tekst koji se još definira kao dodatak ili objašnjenje u obliku komentara, primjera i sl. radi jasnoće ili živosti. U časopisu se pretežito prikazuje u obliku slikovnog materijala.¹ Prvi oblici pojavljuju se u špiljskom zidnom slikarstvu gdje su ljudi bez upotrebe riječi opisivali radnje iz svakodnevnog života. Ilustracija u današnje vrijeme sadrži veliki broj smjerova u kojima se razvija. Zbog velikog raspona mogućnosti i odabira različitih medija koje ilustracija pruža, svoj završni rad odlučio sam izvesti u toj grani umjetnosti.

Ovaj rad sastoji se od dvije grafike ilustrativnog karaktera. Smjer u kojem se kreću je fantastika. Grafike se sastoje od prikaza izmišljene scene i okvira koji okružuje samu scenu. Tehnike koje sam odabrao za izvedbu završnog rada su tehnike dubokog tiska. Prvu grafiku pod nazivom „Drvo“ izveo sam u tehnikama bakropisa, akvatinte i suhe igle. Druga je izvedena samo u tehnici suhe igle i naziv joj je „Planina“.

---

¹ Skupina autora, *Hrvatski enciklopedijski riječnik*, Novi Liber, Zagreb, 2002, 2004, str.178.

2. Razrada ideje

U prvoj fazi izvedbe završnog rada započeo sam sa razradom skica. Cilj mi je bio razviti crteže ilustrativnog karaktera koji u sebi sadrže elemente fantastike. U početku nisam bio siguran što bih htio prikazati na svojim ilustracijama, pa sam inspiraciju odlučio pronaći u svojim starijim radovima. Tako sam naišao na radove koji prikazuju drvo i planinu. Nakon dugog razmišljanja odlučio sam upravo njih prikazati u ovom radu.

Obogatio sam ih elementom okvira koji je čest motiv u ilustracijama knjiga. Nakon što sam razradio skice, počeo sam razmišljati o tehnikama u kojima bih izveo svoj završni rad. Shvatio sam da će mi tehnike dubokog tiska dati najviše slobode prilikom izvedbe ilustracija.

Prvu grafiku sam nazvao „Drvo“ i odlučio ju izvesti u tehnikama bakropisa i akvatinte. Bakropis me privukao zbog svog jednostavnog tehničkog postupka, mogućnosti izražavanja osobnog rukopisa i osobina koje podsjećaju na tehniku crtanja tušem. U izvedbi okvira ilustracije odlučio sam koristiti tehniku akvatinte. Po svojem izražaju tehnika akvatinte je vrlo slična tehnici laviranja, što mi je omogućavalo tonsku ispunjenost okvira ilustracije.

Drugu grafiku pod nazivom „Planina“ odlučio sam izvesti u jednostavnijem karakteru. Zbog svojeg brzog i jednostavnog tehničkog postupka, te karakteristike linija odabrao sam tehniku suhe igle. Kao mehanička metoda dubokog tiska omogućavala mi je izvedbu rada bez upotrebe kiseline.

3. Izvedba završnog rada

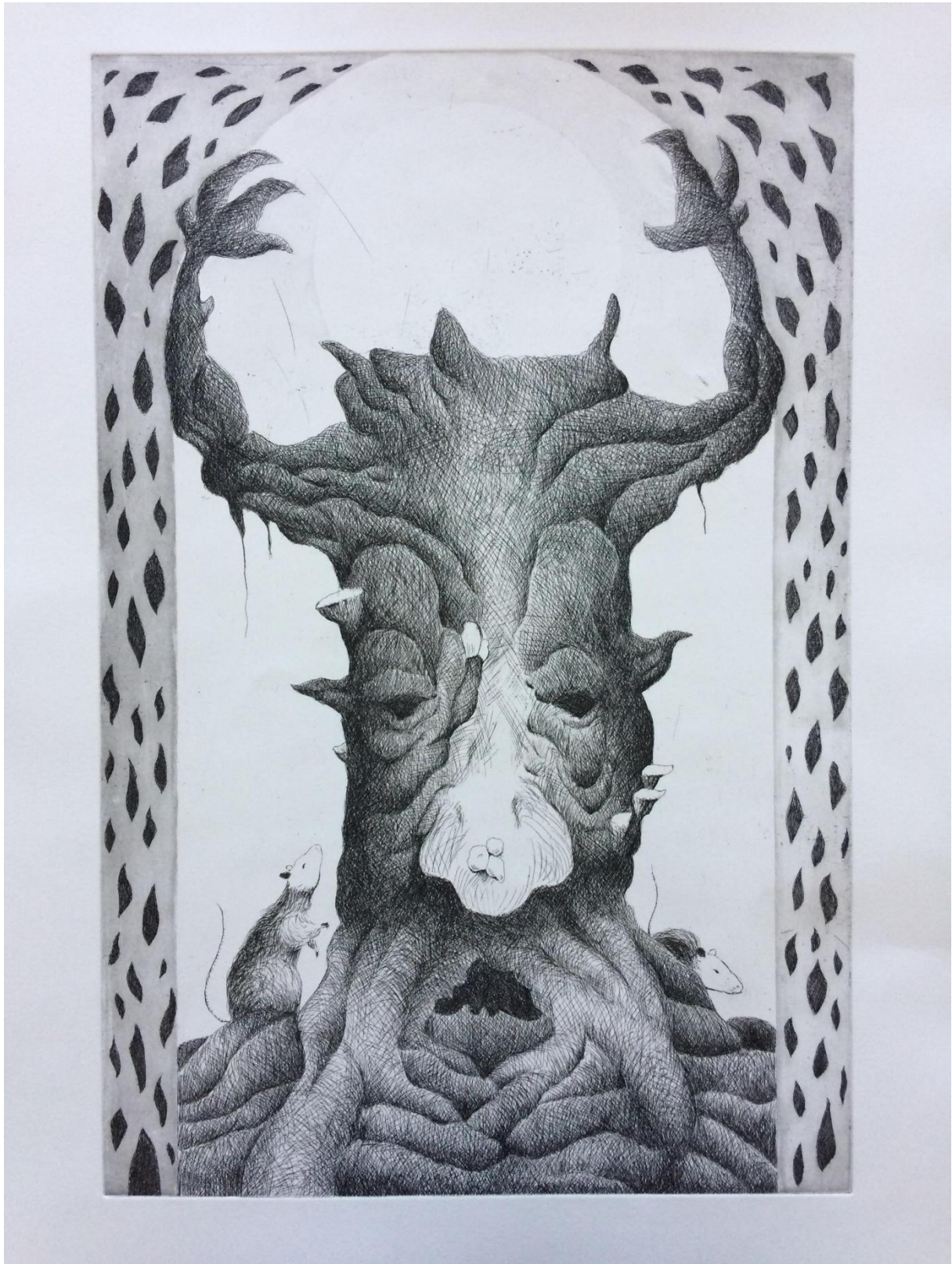
3.1. „Drvo“

Rad sam izveo na cinčanoj ploči dimenzija 60x40 centimetara. U drugoj fazi izvedbe završnog rada matricu sam obradio brusnim papirom i purol pastom. Veliki dio motiva na grafici izveden je u tehnici bakropisa te je zbog toga matrica prethodno morala biti grundirana. Zbog dimenzija matrice grund sam nanosio valjkom za boju zbog jednostavnijeg prekrivanja ploče. Kada se grund na matrici u potpunosti osušio, započeo sam prenošenje skice na matricu. Prenosio sam ju indigo i paus papirom na koji je rad prethodno bio precrtan.

Crtež sam urezivao iglom za bakropis. Nakon što sam završio sa urezivanjem crteža, poledinu matrice zaštitio sam selotejpom te ju stavio u kiselinu na 15 minuta. Za vrijeme jetkanja sa matrice sam uklanjao mjehuriće koji su sprječavali rad kiseline zbog taloženja. Nakon procesa jetkanja sa matrice sam uklonio grund te napravio probni otisak. Na njemu sam provjerio gustoću i jačinu linija. Kada sam bio siguran da sam ostvario željeni rezultat, započeo sam sa tehnikom akvatinte.

U njoj sam izveo motiv okvira ilustracije i područje oko Mjeseca. Matrica je prethodno morala biti naprašena kolofonijem u „bubnju“. Njezinu poledinu ponovno sam zaštitio selotejpom prije stavljanja u kiselinu. Dijelove koje nisam želio jetkati zaštitio sam grundom. Prvo je izvedeno područje oko Mjeseca koje je u kiselini stajalo 5 sekundi, te nakon njega okvir za čiji je ton trebalo 20 sekundi jetkanja.

Nakon procesa jetkanja ponovno sam napravio probni otisak kako bih provjerio dobivene tonske vrijednosti. S rezultatima sam bio zadovoljan. No nisam bio u potpunosti zadovoljan jačinom linija dobivenih bakropisom, pa sam odlučio pojačati kontrast rada suhom iglom. Na koncu sam cjelokupan rad otisnuo na papiru Fabriano rosaspina.

Slika 1. „Drvo“

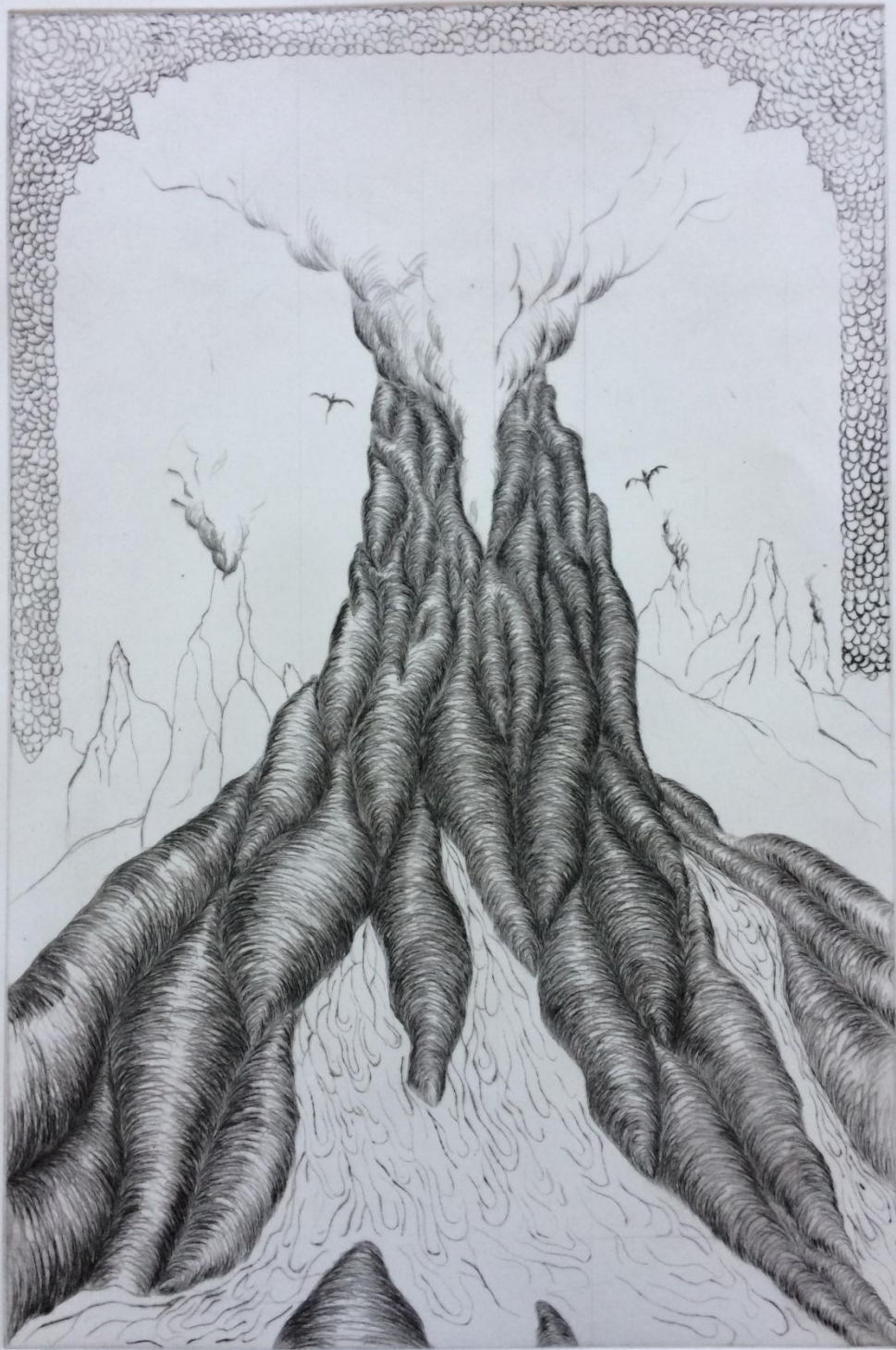

3.2. „Planina“

Drugu grafiku sam također izveo na ploči od cinka dimenzija 60x40 centimetara. Proces izvedbe bio je jednostavan. Rad je izveden u potpunosti tehnikom suhe igle.

Za početak sam matricu obradio brusnim papirom i purol pastom. Skicu sam prenosio indigo i paus papirom na koji je rad prethodno bio precrtan. Zbog jednostavnog i brzog proces kojeg suha igla pruža, često sam sa probnim otiscima provjeravao napredak rada.

Veliku količinu vremena proveo sam radeći na središnjem motivu planine i okviru ilustracije. Cilj mi je bio istaknuti planinu, a to sam ostvario velikom gustoćom i intenzitetom linija. Ostale motive izveo sam linijski, pojednostavljeno. Rezultatima sam bio zadovoljan tek nakon velikog broja izvedenih probnih otisaka. Na kraju sam rad otisnuo na papir Fabriano rosaspina baš kao i prethodni.

Slika 2. „Planina“

4. Zaključak

Grafika kroz svoje tradicionalne tehnike omogućila mi je da svoj završni rad prikažem na jedinstven način. Rad se sastoji od dvije individualne grafike koje sam izveo u odabranim tehnikama. One su dale mojim ilustracijama specifične karakteristike i poseban karakter.

Dvije prethodno opisane grafike „Drvo“ i „Planina“ prikazuju moj način izražavanja misli i ideja te smjer u kojem bih se želio nastaviti razvijati. Kroz cjelokupan proces izrade svog završnog rada stekao sam iskustva, znanja i produbio poznavanje tehnika koje će mi pomoći u mom budućem umjetničkom izražavanju.

5. Literatura

Knjige:

1. Hozo, Dž. (1988.), Umjetnost multioriginala – Kultura grafičkog lista, Mostar; Prva književna komuna.
2. Skupina autora, Hrvatski enciklopedijski riječnik, Novi Liber, Zagreb, 2002, 2004.
3. Janson's history of art: Western tradition, 7th edition.